LUNATICUS, ET FURIOSUS.

Vide *verb.* Irregularitas *art.* 1. *num.* 12.

LUXURIA.

SUMMARIUM.

1 *Luxuria quid sit, & quot ejus species*, ad numer 2.
3 *Fornicatio quid sit, & quotuplex*, ad num. 10.
11 *Adulterium quid sit, & quotuplex, remissive.*
12 *Incestus quid sit, & quotuplex*, ad num. 20.
21 *Stuprum quid sit, quotuplex, & ad quid stuprator teneatur in utroque foro*, ad num. 27.
28 *Raptus quid sit, & remissive.*
29 *Sacrilegium quid sit, & quotuplex*, ad num. 32.
33 *Peccatum contra naturam quid sit, & quomodo subdividatur*, ad num. 35.
36 *Pollutio quid sit, quotuplex, ac utrum semper peccatum grave*, ad num. 45.
46 *Inordinatus concubitus quid sit, quotuplex, & an semper peccatum mortale*, ad num. 49.
50 *Sodomia unde dicta, quid sit, quotuplex quando casus reservatus*, ad num. 63.
64 *Bestialis quid sit: quænam hujus criminis circumstantiæ in confessione sint aperindæ, & quæ alia delicta ad speciem bestialitatis reducantur*, ad num. 70.
71 *Impudicitia quid sit, & quot modis sese committat*, ad num. 95.

1 Luxuria est inordinatus appetitus, vel usus venereorum. *Est in re communis.* Luxuriæ species sunt septem; scilicet *Fornicatio, Adulterium, Incestus, Stuprum,* 2 *Raptus, Sacrilegium, & Peccatum contra naturam*, quorum ultimum subdividitur in *Mollitiem, Inordinatum concubitum, Sodomiam, & Bestialitatem, quibus accedit Impudicitia. Ita Doctores communiter*, paucis exceptis, qui omittunt sacrilegium scilicet *carnale & personale.*

Fornicatio est naturalis concubitus illicitus soluti 3
cum soluta; *Est in re communis.* Fornicatio est peccatum mortale; Est de fide, & oppositum est hæresis damnata *in Clementina incip.* Ad nostrum 3. *de Hæreticis.* Apostolus enim *ad Ephesios* 5. expresse dicit: "Omnis fornicator, aut immundus... non habet 4
»hæreditatem in regno Christi, & Dei; *& ad Galatas* 5. dicit: Manifesta sunt opera carnis, quæ »sunt fornicatio, immunditia, & impudicitia, luxu- »ria, &c. & his similia, quæ prædico vobis, sicut præ- »dixi, quoniam qui talia agunt, regnum Dei non con- »sequentur. *Et in Apocal. cap.* 21. sic habetur: For- »nicatoribus... pars erit in stagno ardenti, igne, & »sulphure, quod est mors secunda.

Fornicatio est intrinsece mala, de Jure naturæ gra- 5
viter prohibita. Natura enim abhorret à fornicario concubitu tamquam fini generationis, bono prolis, immo & bono communi opposito; Unde merito Innocen. XI. die 2. Martii 1679. inter alias damnavit sequentem propositionem 48. in ordine: "Tam clarum videtur, for- »nicationem secundum se nullam involvere malitiam, »& solum esse malam, quia interdicta, ut contrarium »omnino rationi dissonum videatur."

Fornicatio alia dicitur vaga more pecudum, modo 6
cum hac, vel hoc, modo cum illa, vel illo. Alia determinata cum una certa, & determinata persona, & 7
dicitur *concubinatus.* Qui concubinatus est fornicatio continuata cum eadem certa, & determinata persona, ita ut supra fornicationem dicat statum, & perseverantiam, sive interim quis, vel quæ personam fornicariam domi habeat, sive ex consuetudine jam conveniat; Et hic Concubinatus est tam grave, & periculosum peccatum, ut concubinarius absolvi non possit, nisi certe promittat concubinam quamprimum dimittere; & si secundo revertatur, concubina nondum ejecta, est ei absolutio deneganda, quia concubinarius non solum peccat fornicando, sed etiam in continuo saltem virtuali proposito peccandi perseverat, quamdiu concubinam voluntarie detinet; Hinc Alexander VII. die 18. Martii 1666. justissime damnavit sequentem propositionem 41. in ordine: "Non est obligandus con- »cubinarius ad ejiciendam concubinam, si hæc nimis »utilis esset ad oblectamentum concubinarii, vulgo Re- »galo; dum deficiente illa nimis ægre ageret, & aliæ »repulæ tædio magno concubinarium afficerent & alia »famula nimis difficile inveniretur."

An fornicatio cum persona infideli *v. g.* Judæa, vel 8
Turcissa sit simplex fornicatio, vel addat novam malitiam specie distinctam, & in Confessione necessario aperiendam; Affirmant Navarrus, Lugo, & cum nonnullis aliis Sanchez *l. 7. de matrim. disp.* 5. volentes, quod sicuti ecclesia speciali ratione prohibet matrimonium fidelis cum infideli ob motivum religionis, cum talia conjugia sint damnosa conjugi fideli, & bonæ educationi prolis; ita propter idem motivum censeatur speciali ratione prohibitus fornicarius concubitus fidelis cum infideli. Negant è contra Azorius *part.* 3. *lib.* 3. *c.* 29. Diana, Tamburinus, Filiuccius, Mastrius, Reiffenstuel *theol. moral. tract.* 9. *de præceptis decalogi distinct.* 4. *quæst.* 2. *n.* 15. Felix Potestas *tom.* 1. *part.* 1. *num.* 2142. & alii, quia nullo jure probatur malitiam illam esse specie distinctam, quamvis revera sit gravior, & ideo reservari soleat, & puniri. Nec id probat assumpta paritas de prohibitione Matrimonii, quia in matrimonio habetur longe major conjunctio, & inde majus periculum subversionis conjugis, & prolis, quam in simplici accessu fornicario, ut de se patet, adeoque &c.

An fornicatio cum sponsa, vel sponso alterius de 9
futuro addat novam malitiam injuste distinctam, & in Confessione necessario apariendam; Negant aliqui cum Mastrio *theol. moral. disp.* 11. *n.* 119. Reiffenst. *loc. cit. n.* 14. At probabilius affirmant alii cum Henno *tom.* 1. *disp.* 6. *quæst.* 1. *conclus.* 1. Busemb. *lib.* 3. *part.* 1. *c.* 2. *dub.* 2. *n.* 1. ubi citat Sanchez, Rodriquez, Filliucium, quia sponsus, & sponsa post sponsalia non sunt amplius personæ plene solutæ, & liberæ; quamvis enim in mutua corpora non habeant jus in re, habent tamen jus ad rem, & ideo alteruter concedens alteri usum sui corporis, specialem injuriam facit comparti, quia ultra fornicationem committit aliquam injustitiam reducibilem ad adulterium, tamquam imperfectum ad perfectum sui generis; Unde est circumstantia in Confessione necessario exprimenda.

Qui copulam habuit cum soluta, non sufficit si di- 10
cat in Confessione: *Commisi grave peccatum contra castitatem cum soluta*, sed debet explicare copulam, immo addere quoque debet, num perfecta, vel imperfecta copula fuerit, quia ipsa reticita non explicat peccatum, quod fecit, cum etiam soli tactus impudici, seu oscula ob delectationem carnalem habita cum soluta, sint gravia peccata contra castitatem; Unde merito Alexander VII. die 24. Septembris 1665. inter alias damnavit sequentem propositionem 25. in ordine: "Qui ha- »buit copulam cum soluta, satisfacit Confessionis præ- »cepto, dicens, commisi cum soluta grave peccatum »contra castitatem, non explicando copulam." Et die 18. Martii sequentis anni 1666. Idem Summus Pontifex damnavit etiam propositionem sequentem 40. in ordine; "Est probabilis opinio, quæ dicit esse tantum ve- »niale osculum habitum ob delectationem carnalem, »& sensibilem, quæ ex osculo oritur, secluso pericu- »lo consensus ulterioris, & pollutionis."

Adulterium quid sit? & omnia, quæ ipsum concer- 11
nunt, Vide *verb.* Adulterium, ubi late de omnibus per varios articulos.

Incestus est peccatum luxuriæ cum persona consan- 12
guinitate aut affinitate conjuncta intra gradus à jure prohibitos commissum; *Est in re communis.* Dicitur autem peccatum luxuriæ ad denotandum, quod non solus concubitus, sed etiam tactus, amplexus, oscula &c. participant ratione incestus, si fiant inter perso- 13
nas consanguineas, aut affines, eo quod inducant malitiam actus principalis, ad quem ordinantur. Ad hoc 14
autem ut incestus sit casus reservatus, concurrere debent tres conditiones, nisi aliud ab Episcopo exprimatur in reservatione. *Prima* quod copula sit perfecta, id est, cum seminatione intra vas; *Secunda* quod personæ sint consanguinitate, aut affinitate conjunctæ intra gradus in reservatione expressos; *Tertia* quod intercedat malitia moralis.

Incestus est peccatum mortale gravissimum duplicis 15
malitiæ, scilicet contra castitatem, & contra virtutem pietatis personis conjunctis debitæ; Unde *Levitici* 1. mors diversis gradibus incestuosorum statuitur, qui tantam turpitudinem, tantum nefas, tantum scelus patraverunt; Et Apostolus 1. *ad Corinth. cap.* 5. incestuosum Corinthium in detestationem tanti sceleris tradidit Satanæ, ut spiritus salvaretur; Et ratio est, quia actus carnales, utpote fœdi, & turpes graviter adversantur honori, reverentiæ, & pietati, quam debent sibi consanguinei, & affines. Unde ex instinctu naturali apud omnes gentes damnatur concubitus cum consan-

---

biles, aut in munus civile, seu militare destinatus fuerit transgressor: si minoris conditionis, quinquaginta: duplicem juxta eorum qualitatem, qui domui suæ ad similia ludere permiserint, omnibus pro prima vice pœnam imponendo: (1) pro secunda duplicatur: pro tertia vero, præter hanc pecuniariam per annum lusores, per biennium domus possessor exilium patientur: nisi persona alicujus characteris, excessibus prædictis involuta reperiatur: nam tunc de infractione summarie constito, Regia Majestas hujus rei conscia esse debet, deliberandi ergo quod sibi conveniens judicaverit. (2) Verum si eorum delinquentium in ære propter ejus impossibilitatem aliquis non luat, in corpore solvet, eosdem viginti, & triginta dies in vinculis detinendo, sine temporis supradicti in exilio remissione; quas quidem pœnas, domus possessor non poterit effugere duplicatas. (3) Si dolosi, fraudulenti, nulla arte, aut exercitio occupati, fuerint ludendo deprehensi: Nobilibus extra pecuniarias pœnas relatas in Africana præsidia militari stationi ad inserviendum per quinquennium mittentur, Plebeji per idem tempus maris portubus in phasellorum, naviumque constructione detineantur. (1)

Ecclesiastici, forique privilegio gaudentes, dum, quod absit, à similibus contraventionibus moderate non se gerant, priusquam Prælatum Diœcesanum ad eorum correctionem ratio excessus præmoneatur, numismatis pœna in temporalibus exigatur. (2)

Leges Indicæ, observantiam præcedentis determinationis cum quadrupli pecuniaria pœna, præcipientes, (3) inter alios ludere specialiter prohibitos, Regios Auditores, Quæstores Criminum, Fisci Patronos, reliquosque Mi-

que se pretenda, que para ser derogado requiere especifica, ó individual mencion; pues desde luego los derogo para este efecto, como si para ello fuesen nombrados cada uno de por sí:::

(1) *L. ead.* §. 2. *Ibi*: Mando, que á los que jugaren en contravencion de la prohibicion antecedente, si fuesen nobles, ó empleados en algun oficio público, civil, ó militar, se les saquen los doscientos ducados de multa, que establece *la ley trece de dicho titulo siete, libro octavo de la Recopilacion*, y la real cedula de veinte y dos de Junio de mil setecientos cinquenta y seis, renovada por la de diez y ocho de Diciembre de mil setecientos sesenta y quatro; y si fuere persona de menor condicion, destinada á algun arte, oficio, ó exercicio honesto, sea la multa de cinquenta ducados por la primera vez, y los dueños de las casas en que se jugare, siendo de las mismas clases, incurran respectivamente en pena doblada:::

(2) *L. ead.* §. 3. *Ibi*: En caso de reincidencia, quiero que por la segunda vez se exija la pena doblada; y si se verificase tercera contravencion, además de la dicha doble pena pecuniaria, como en la segunda, incurran los jugadores conforme á *la ley catorce de dicho titulo siete, y libro octavo*, en la pena de un año de destierro preciso del pueblo en que residieren, y los dueños de las casas en dos; y mando, que si qualesquiera de ellos estuvieren empleados en mi Real servicio, ó fuesen personas de notable carácter, se me dé cuenta por la via que corresponda, con testimonio de la sumaria, en caso de dicha tercer contravencion, para las demás providencias que Yo tuviere por convenientes:::

(3) *L. ead.* §. 4. *Ibi*: Los trangresores que jueguen, y no tuvieren bienes, en que hacer efectivas las penas pecuniarias que quedan referidas, estén por la primera vez diez dias en la carcel, por la segunda veinte, y por la tercera treinta, saliendo además desterrados en esta ultima, como queda dicho en el capitulo antecedente, con arreglo á lo establecido en las *leyes segunda, y catorce de los citados titulo, y libro*; y los dueños de las casas sufran la misma por tiempo duplicado:::

(1) *L. ead.* §. 5. *Ibi*: Quando los contraventores que jugaren fueren vagos ó mal entretenidos, sin oficio, arraigo ú ocupacion, entregados habitualmente al juego, ó tahures, gariteros ó fulleros, que cometieren ó acostumbraren cometer dolos ó fráudes, además de las penas pecuniarias, incurran desde la primera vez, si fueren Nobles, en la de cinco años de Presidio para servir en los Regimientos Fixos; y si Plebeyos, sean destinados por igual tiempo á los Arsenales, en cuya forma sean entendidas y executadas desde luego las penas de esta clase, de que se hace mencion en los citados decretos, cédulas, y reales ordenes; y los dueños de las casas, en que se jugaren tales juegos prohibidos, si fueren de la misma clase, tablageros ó garitos, que las tengan habitualmente destinadas á este fin, sufran las mismas penas respectivamente por tiempo de ocho años.

(2) *L. ead.* §. 14. *Ibi*: Y ordeno, que en el caso, no esperado, de incurrir en la contravencion algunas personas Eclesiásticas, despues de haber hecho efectivas las penas y restituciones en sus temporalidades, se pase testimonio de lo que resultare contra ellas á sus respectivos Prelados, para que las corrijan conforme á los sagrados canones, á cuyo fin, y el de velar sobre sus súbditos para la observancia de esta ley, les hago el mas estrecho encargo:::

(3) *L.* 1. *tit.* 2. *lib.* 7. *Ind.* Ordenamos y mandamos á nuestras Audiencias y Justicias de las Indias, que con mucho cuidado prohiban y defiendan, imponiendo graves penas, los grandes y excesivos juegos que hay en aquellas provincias, y que ninguno juegue con dados, aunque sea á las tablas, ni los tenga en su poder; y que asimismo nadie juegue á naypes, ni á otro juego mas de diez pesos de oro, en un dia natural de veinte y quatro horas, con que no pase de esta cantidad el mayor exceso, y esto atenta la calidad y hacienda de los jugadores; y con los demás se guarden las leyes de estos Reynos de Castilla; y si en contravencion de lo susodicho jugaren mas cantidad en el tiempo referido, procedan contra sus personas y bienes, executando las penas en que incurren. Y declaramos, que las pecuniarias impuestas á los jugadores por leyes y Pragmáticas de estos Reynos de Castilla, sean en las Indias del quatro tanto.

BIBLIOTECA CENTRAL

sanguineis in linea ascendente, vel descendente; immo etiam in linea collaterali intra certos gradus; Quinimmo hanc reverentiam nobis insinuant quædam irrationabilia animalia, quæ ex ingenito reverentiæ instinctu nolunt parentibus misceri; Unde Aristotel. *lib.* 9. *historiæ animalium cap.* 47. refert à Camelo, qui ex fraude Camelarii fuerat congressus cum Matre, interfectum esse deceptorem; equum vero similiter deceptum se ex alto præcipitasse; Sic Henno *loc. cit. quæst.* 3. *conclus.* 4.

An incerti inter diversos consanguinitatis, vel affinitatis gradus commissi distinguantur specie? Affirmant
16 aliqui, & negant alii; Unde cum utraque opinio sit probabilis; & incestus eo gravius peccatum sit, quo gradus est propinquior, talis gradus est in Confessione exprimendus saltem pro majori securitate, ut fatentur passim Doctores etiam sententiæ tenentis ipsos incestus non distingui specie. Immo varii ex ipsis dicunt, quod non obstante incestuum identitate specifica, ne-
17 cessario juxta gradus suos sunt in Confessione exprimendi, quia licèt speciem non mutent, malitiam notabiliter aggravant, & ideo obligationi suæ non satisfacit, qui dicit simpliciter se commisisse incestum, sed debet exprimere an cum matre, vel cum noverca, an cum filia, vel cum sorore, vel cum matertera; an cum cognata germana, vel alia, & sic de aliis; Sic inter alios expresse Henno *loc. cit. conclus.* 3. Item an cum affine, vel cum cognato spirituali, vel legali; Item an cum filia Confessionis, ut probabiliter tenent Sanchez, Coninch, Fagundez, & ceteri citati, & secuti à Busemb. *l.* 3. *part.* 1. *c.* 2. *dub.* 2. *n.* 5. La Croix *ibidem, & lib.* 6. *part.* 2. *d num.* 1703. contra San. Dianam, & alios.

18 Incestuosus volens post copulam incestuosam contrahere in gradu prohibito, debet pro dispensatione recurre ad Sacram Pœnitentiariam, si tam copula quam
19 gradus sint occulti. Si tamen gradus est publicus, copula vero est occulta, debet prius petere à Dataria dispensationem gradus, & postea à Sacra Pœnitentiaria dispensationem impedimenti orti ex copula incestuosa occulta; Sanchez *de Matrimonio disp.* 25. *num.* 11. & 12. Clericatus *cap.* 71. *num.* 10. Felix Potestas *tom.* 1. *part.* 2. *num.* 2156. & alii.

20 Incestuosus, an, & quando possit, & debeat, vel non petere, & reddere, vel offerre debitum, Vid. *verb.* Debitum Conjugale *per totum.*

21 Stuprum stricte sumptum est violenta deflorationpuellæ virginis, seu est concubitus cum puella virgine,
ipsa invita, seu per vim coacta; *Sic in re Doctores communiter.* Ponitur autem ly *violenta*, vel *ipsa invita*, seu *per vim coacta*, ut excludatur copula, in quam consentit virgo; quia talis copula, in quam consentit virgo, pertinet potius ad simplicem fornicationem, quam
22 ad stuprum stricte, & proprie sumptum. Censetur vero
23 virgo violenter, vel ipsa invita, seu per vim coacta deflorari, sic ut ejus defloratio dicatur stuprum stricte, & proprie sumptum, quando vi, timore, dolo, fraude, aut ficta promissione matrimonii, & hujusmodi decipitur, & inducitur ad copulam. Dicitur notanter *puellæ virginis*, seu cum *puella virgine*, ut excludatur concubitus etiam violentus corruptæ, seu illius, quæ antea habuerat copulam, quia ille violentus concubitus non est stuprum, cum non sit violatio integritatis virginalis. 24

Stuprum est gravissimum, & speciale peccatum ob 25
gravissimam injuriam, quam stuprator infert puellæ virgini, & ejus parentibus. Unde stuprator tenetur in 26
foro conscientiæ, aut illam ducere in uxorem, aut illam honeste dotare, secundum sui possibilitatem, & viri prudentis arbitrio. Si tamen puella ob illatum stu- 27
prum nullum aliud damnum passa fuit, puta, quia factum mansit occultum, & æque honestum matrimonium consecuta est, ac si non fuisset stuprata, stuprator ad nullam obligatur restitutionem ante judicis sententiam, quia pro injuria, secluso damno, nulla debetur restitutio, sed pœna à judice; Sic quoad omnes has tres ultimas conclusiones, *Doctores passim.* Alia quoad hæc, Vid. *verb.* Dos *art.* 2. *à num.* 14. *ad* 38. ubi late de omnibus.

Raptus quid sit? & omnia, quæ ipsum, & rapto- 28
rem concernunt, Vid. *verb.* Impedimenta Matrimonii *art.* 2. *à num.* 103. *ad num.* 117.

Sacrilegium carnale, & personale est concubitus 29
illicitus personæ, aut sacræ cum sacra, ut sacræ cum non sacra, aut non sacræ cum sacra; *Est in re Communis.* Sacrilegium est peccatum gravissimum, & spe- 30
ciale contra virtutem religionis; *Communis.* Qui simul 31
est Sacerdos, & Religiosus non committit duplex sacrilegium violando castitatem, sed unicum gravius, quia moraliter est una numero malitia contra eamdem virtutem Religionis; *Communis.* Si ambæ personæ, quæ 32
peccant, sunt Sacræ, est duplex Sacrilegium in Confessione exprimendum ob duas injurias, & irreverentias numero distinctas; *Sic Doctores passim.*

Peccatum contra naturam, quod est vitium inter ce- 33
teras luxuriæ species gravissimum, est actus luxuriæ, quo fit seminatio modis repugnantibus institutioni naturæ; *Est in re communis.* Hoc peccatum, ut jam fuit 34
dictum supra *sub num.* 2. subdividitur in mollitiem, inordinatum concubitum, sodomiam, & bestialitatem: *Communis.*

Mollities, seu pollutio est voluntaria seminis effu- 35
sio extra vas solius voluptatis gratia facta; *Est in re Communis.* Mollities, seu pollutio, quæ ab Apostolo 2.
ad Corinth. 12. *& ad Galatas* 5. alio nomine vocatur 36
Immunditia, quando est perfecte voluntaria, est peccatum mortale contra naturam, quia est contra ordinem naturæ, & generationis: Unde omnino excludit à Regno Dei, ut expresse dicit Apostolus 1. *ad Corinth. capit.* 6. ibi: *Neque molles regnum Dei possidebunt, & ad*

Ministros non tantum numerant, sed etiam eorum Conjuges; adeo ut in suis domibus cujuscumque quantitatis ludus non est permittendus: omnibus interdicendo cum tali objecto ad aliorum se transferre; (1) Clerici neque ullum obolum valent ludere, per quod ostenditur, eis nec in licitis permitti. (2).

(1) *L.* 74. *tit.* 16. *lib.* 2. *ejusd.* Deseando remediar el exceso de juegos de naypes y otros, prohibidos entre hombres ó mugeres, y particularmente en casas de Oidores, Alcaldes del Crimen, y Ministros de las Audiencias: y asimismo las visitas de Ministros con vecinos particulares, y de mugeres de Ministros con las de los vecinos, de que resultan amistades y parcialidades: Mandamos á los Virreyes y Presidentes, que no lo consientan, permitan, ni toleren, y pongan el remedio que convenga conforme á las leyes y Pragmáticas de estos Reynos, y los de las Indias, para que se haga justicia con libertad::: *L.* 3. *ejusd.* Algunos Ministros Togados, (y sus mugeres) debiendo dar mejor exemplo en todas sus acciones, corregir y castigar excesos, los cometian y consentian, teniendo en sus casas tablages públicos con todo genero de gentes, hombres y mugeres, donde de dia y de noche se perdian, y aventuraban honras y haciendas: y porque en materia de tanta consideracion conviene prevenir el remedio y cautelar el daño: Mandamos á los Virreyes y Presidentes de nuestras Reales Audiencias, que si otros casos semejantes á estos sucedieren, llamen al Acuerdo á los Oidores ó Fiscales, y les digan de nuestra parte quán mal nos parecen excesos tan dignos de reprehension::: advirtiéndoles, que con ninguna ocasion permitan juego en sus casas de qualquiera cantidad que sea, y ellos ni sus mugeres no vayan á jugar á otra ninguna:::

(2) *L.* 20. *tit.* 12. *lib.* 1. *ejusd.* Los Clerigos, de quien todos han de recibir exemplo, deben ser muy compuestos, y ocupar el tiempo virtuosamente, por lo qual encargamos á sus Prelados, que no permitan que jueguen en ninguna cantidad.

BIBLIOTECA CENTRAL

ad Galatas 5. ibi: "Manifesta sunt opera carnis, quæ "sunt fornicatio, immunditia, impudicitia &c. quæ "prædico vobis, sicut prædixi, quoniam qui talia "agunt, regnum Dei non consequentur."

37 Mollities est ab intrinseco mala, adeo ut etiam sec-
clusa prohibitione divina adhuc foret mala, & sic nunquam neque prætextu tuendæ sanitatis, vel vitandæ aliàs certæ mortis, licitum est intendere, & directe procurare mollitiem, seu pollutionem: unde merito Innocentius XI. die 2. Martii 1679. inter alias sequentem damnavit propositionem 49. in ordine: "Mollities jure naturæ pro- "hibita non est: Unde si Deus eam non interdixisset, sæ- "pe esset bona, & aliquando obligatoria sub mortali."

38 Desiderare efficaciter, ut eveniat naturaliter pollu-
tio, vel de ipsa jam secuta gaudere ob delectationem,
39 est omnino illicitum: *Communis.* Non est tamen illicitum desiderare inefficaciter, ut pollutio mere naturalis, & omnino involuntaria in somno eveniat, vel de ea naturaliter, & involuntarie secuta gaudere, ob aliquem finem bonum, *v. g.* tentationis sedandæ, vel sanitatis recuperandæ. Tunc enim pollutio mere naturaliter eveniens, non est nisi spontanea, & naturalis evacuatio, seu exoneratio naturæ, seu corporis, qualis est emissio sudoris, vel aliorum superfluorum excrementorum: Sanchez *in decalog. lib.* 1. *cap.* 2. *à num.* 18. Tannerus *de peccatis dist.* 4. *quæst.* 8. *num.* 145. Platel. *de peccat. num.* 244. Lessius *l.* 4. *cap.* 3. *num.* 105. Layman *l.* 3. *sect.* 4. *n.* 17. Vazquez 1. 2. *disp.* 115. *cap.* 3. Navarrus *in Manual. cap.* 16. *num.* 7. *& seq.* cum pluribus ibi citatis, Reiffenstuel *Theolog. Moral. tract.* 9. *dist.* 1. *quæst.* 5. *num.* 55. Busemb. *lib.* 3. *part.* 1. *tract.* 4. *c.* 2. *dub.* 4. *num.* 4. La Croix *ibidem num.* 932. ubi dicit hanc esse communiorem sententiam, Sporer *tom.* 1. *tract.* 1. *cap.* 6. *num.* 34. ubi hanc appellat communiorem doctrinam, & sic alii plures contra Sylvium, Azorium, Henno *loc. cit. quæst.* 7. *art.* 3. *conclus.* 1. 2. & alios. Vide *verb.* Delectatio morosa *num.* 15. *ad* 23.

40 Pollutio in somnis involuntarie secuta, non est pec-
41 catum: quia est effectus mere naturalis: *Communis.* Potest tamen pollutio in somnis esse peccatum, si oriatur ex causa præterita illicita, aut otiosa, proxime ordinata ad venerem, ut sunt tactus, aspectus impudici, lectio, locutio, aut auditio turpium, & hujusmodi; quia tunc talis pollutio, quamvis non sit directe intenta, si fuit prævisa, est voluntaria in causa, & indirecte voli-
42 ta. Si autem pollutio oriatur ex causa tantum remota, & per accidens ad ipsum concurrente, ut est esus, aut potus calidorum, nimia comestio, aut potatio, equitatio, & hujusmodi, tunc non est peccatum mortale, quia in talem rem, seu causam remotam, non ordinatam de se ad venerem, consentiens, non ideo censetur velle effectum, seu pollutionem, sed potius per accidens eam patitur: Lessius *loc. cit. num.* 90. & 100. Filiucius *tract.* 30. *num.* 152. Sanchez *loc. cit.* Busemb. *loc. cit. n.* 6. & alii passim.

43 Pollutionem omnino involuntariam sponte sua natu-
raliter evenientem, aut in somnis jam cœptam non impediens, nec reprimens, non peccat; quia id non est ipsam procurare, sed pati ut effluat, quod aliàs corruptio sanitatem læderet; Unde in tali casu dummodo absit periculum consensus in delectationem, seu complacentiam, potest quis sanitatis causa sinere, aut natura sponte sua se exoneret; Clericatus *cap.* 73. *n.* 4. Mastrius *disp.* 11. *n.* 129. Sanchez *de matrim. disp.* 17. *num.* 17. Busembaum *loc. cit. n.* 3. Felix Potestas *tom.* 1. *part.* 2. *num.* 2168. & alii. Immo Sanchez *loc. cit.* cum aliis idem admittit; etiamsi pollutio orta esset prius ex culpa, dummodo de ea doleat, & consensum ulteriorem abstrahat.

44 Facturus actionem aliquam necessariam, seu licitam,
& honestam, & prævidens inde naturaliter secuturam pollutionem, nullo tamen modo à se volitam, & intentam non tenetur abstinere à tali actione, dummodo absit periculum consensus in delectationem; Clericatus *cap.* 73. *num.* 6. Tamburinus *lib.* 7. *decalog. c.* 7. §. 2. Layman *loc. cit. num.* 16 Mendo *verb.* Pollutio, Felix Potestas *loc. cit. num.* 2166. Busemb. *loc. cit. num.* 5. cum Sanchez, Filiuc. Navarr. ibi citatis, Reiffenst. *loc. cit. num.* 53. testans de communi. Et ratio est, quia prosequenti suum jus non imputatur effectus per accidens & præter intentionem, & consensum ipsius secutus; Unde quamvis quis prævideat secuturam pollutionem ex auditione confessionum mulierum, ex lectione casuum conscientiæ, ex necessario tactu sui; vel alterius, & hujusmodi, dummodo absit periculum consensus in delectationem, potest nihilominus licite audire confessiones mulierum, legere casus conscientiæ, tangere se, & alios ex necessitate, & hujusmodi; Secus autem si adesset periculum consensus in delectationem, quia tunc cognoscens quis ex simili occasione sæpius fuisse mortaliter lapsum, teneretur à similibus actionibus, & officiis, quamtumvis licitis, & honestis abstinere, ut advertunt citati Doctores, & alii.

Polluens se cum imaginatione, seu desiderio peccan- 45
di cum persona soluta conjugata, voto castitatis obstricta, consanguinea, affine, debet in confessione circumstantiam personæ exprimere, quia juxta qualitatem personæ illicite concupitæ, intervenit in tali pollutione alia distincta specie malitia, & turpitudo; *Communis.*

Inordinatus concubitus, seu indebitus concumben- 46
di modus est actus peccaminosus contra naturam, quo vir concumbit cum fœmina modo inordinato, & indebito, ita ut impediatur generatio; Sic Filiuccius *tract.* 30. *cap.* 8. *num.* 161. Reiffenstuel *loc. cit. num.* 63. & alii. Et notanter dicitur, *ita ut impediatur generatio*, quia alioquin in rigore non esset peccatum contra naturam.

Unde conjuges gravissime peccant contra naturam, 47
si voluntarie concumbant modo tali, quo certo impediatur generatio; quia generationem impedire gravissime repugnat bono prolis, & naturæ, & ideo intrinsece malum est, & nullo casu potest cohonestari; *Communis.*
Sic mortaliter peccant conjuges, si se retrahant in ac- 48
tu seminationis, ne proles concipiatur; *Communis* propter dictam rationem.

Conjuges, qui in copula vas naturale servantes vari- 49
ant situm, & modum coeundi ordinarium, si id faciant sine seminis perdendi periculo, & ex aliqua justa causa, quia *v. g.* mulier est prægnans, vel quia corporis dispositio propter pinguedinem aliter fieri non patitur, tunc excusantur à peccato; Si vero id faciant sine juxta causa, ordinarie peccant saltem venialiter; Et si id faciant cum seminis perdendi periculo, peccant graviter; Hinc conjuges, sic indebite, & inordinate congredientes sine justa causa, sunt graviter reprehendendi; *Sic Doctores communiter.*

Sodomia, sic dicta à Sodoma Civitate, quæ propter 50
nefandum hoc vitium, quod ibi, & in finitimis civitatibus pluribus grassabatur, una cum ipsis igne cœlitus delapso fuit concremata *Genes. cap.* 19. est coitus libi- 51
dinosus cum persona indebita, vel si cum persona debita, in vase indebito; *Sic in re communis.* Sodomia 52
est duplex, una perfecta, altera imperfecta. Sodomia perfecta est concubitus masculi cum masculo, aut fœminæ cum fœmina; *Sic communior Doctorum* cum D. Thoma 2. 2. *quæst.* 154. *artic.* 114. Sporer *theolog. Sacramental. part.* 4. *cap.* 3. *sect.* 5. *num.* 626. & 627. Busemb. *loc. cit. dub.* 3. *num.* 14. Henno *loc. cit. q.* 7. *artic.* 4. Reiffenstuel. *lib.* 5. *Decretal tit.* 16. *num.* 83. & aliis; *arg. cap.* Usus 14. *caus.* 32. *quæst.* 7. contra aliquos volentes, concubitum fœminæ cum fœmina esse Sodomiam imperfectam. Sodomia imperfecta est concubitus viri cum fœmina extra vas naturale; *Sic Doctores citati, & alii.* Sodomia perfecta differt specie ab 53
imperfecta, & ideo est in Confessione specificanda, quia Sodomia perfecta fit cum affectu ad sexum indebitum; Imperfecta vero fit cum affectu quidem ad sexum debitum, sed in vase indebito.

Sodomia perfecta committitur inter masculos, sive 54
coeant inter se in vase præpostero; sive (quod horrendum est) in ore; Et inter fœminas committitur, sive utantur vase anteriori, sive posteriori, cum secundum plurimos fœminæ inter se ita misceri possint, & ita invicem exardescere, ut ementitis virilibus congres-

si-

sibus, instrumentis quibusdam diabolicis semen intra vas, sive anterius, sive posterius recipiatur, & sic habeatur Sodomia proprie dicta, quæ præsertim consistit in affectu ad sexum indebitum.

55 Ut sodomia sit casus reservatus (nisi aliter in reservatione ab Ordinario exprimatur) requiritur, quod actus sit completus cum effusione seminis intra vas, qua deficiente sive in masculis, sive in fœminis, non est casus reservatus, quia non censetur sodomia completa, & consummata. *Sic Doctores citati, & alii.*

56 Sodomia sive perfecta, sive imperfecta ultra propriam malitiam, habet aliam speciem distinctam in confessione explicandam, si personæ copulatæ sint, vel Deo sacræ, vel conjunctæ, vel consanguineæ, seu affines; tunc enim committitur etiam vel sacrilegium, vel adulterium, vel incestus; & quidem aliquando duplex sacrilegium, vel adulterium, si utraque persona est Deo Sacra, vel conjugata. *Sic Doctores citati*, & alii passim.

57 Probabilius est in confessione peccati Sodomiæ adesse obligationem exprimendi, an quis fuerit agens, vel patiens, quia agens se polluit, non sic patiens. Leander *de Pœnitentia disput.* 8. §. 3. *quæst.* 6. Lugo *de Pœnit. disput.* 10. *num.* 243. Mendo *disp.* 5. *num.* 188. Henno *loc. cit. art.* 4. *conclus.* 1. La Croix *lib.* 6. *part.* 2. *numer.* 1080. cum aliis ibi citatis contra plures id negantes cum Diana pluribus in locis, & præsertim *p.* 1. *tract.* 1. *resol.* 11. & *tract.* 3. *resol.* 4. & *in compendio verb.* Sodomia *num.* 2.

58 Complexus duorum masculorum se carnaliter per modum copulæ commiscentium cum affectu ad eumdem masculinum sexum, sicuti & complexus duarum fœminarum similiter se carnaliter commiscentium cum affectu ad eumdem fœmineum sexum, cum efusione seminis, licèt ipsum semen in nullo vase emittatur, sed in membris effluat, reducitur ad Sodomiam, estque hæc circumstantia in confessione explicanda, nec sufficit dicere se exercuisse mollitiem, quia hæc tendit ad explendam libidinem sine speciali affectu ad indebitum sexum. Tambur. *lib.* 7. *cap.* 7. §. 2. La Croix *loc. cit. num.* 1082. alii plures contra alios volentes, quod talis complexus

59 sit sola mollities. Non reduceretur tamen ad peccatum sodomiæ, si mas se polluereet inter coxendices, brachia, seu alias partes fœminæ extra quodlibet vas, quia sic nec haberet affectum ad sexum indebitum, nec ad indebitum vas; adeoque sufficeret in confessione explicare se polluisse cum tactibus impudicis, seu consortio fœminæ conjugatæ, vel Deo sacræ, vel consanguineæ, aut affinis. *Sic passim Doctores.*

60 Rei hujus nefandi, & horrendi criminis sodomiæ Jure civili puniuntur pœna ignis, ut patet *ex Cod. Theodosiano lib.* 9. *tit.* 7. ubi dicitur: *Hujus* (scilicet Sodomiæ) *scelus spectante populo, flammæ vindices expiabunt*; Et idem observari mandavit Carolus Quintus *Ordin. Crim. art.* 116. Jure autem Canonico Laici de Sodomia convicti jubentur excommunicari, *cap. Clerici* 4. *de excessibus Prælat.* ibi: *Si Laici, excommunicationi subdantur, & cœtu fidelium penitus fiant alieni.* Insuper declarantur infames; *cap. Infames* 2. *caus.* 3. *quæst.* 7. & conceditur facultas eorum uxoribus, ut possint ab eis discedere, sicut ab adulteris: *argum. cap.* Omnes 7. *caus.* 32. *quæst.* 7. Clerici vero de sodomia convicti Jure communi canonico privantur beneficio, & à statu & ordine clericali abjiciuntur; & *cit. cap.* Clerici 4. *de excessibus Prælatorum*, & ex constitutione Sancti Pii Quinti *incipient.* Horrendum illud scelus Clerici sodomiam exercentes privantur omni privilegio clericali, officio, beneficio, & dignitate, ac degradati traduntur potestati seculari puniendi ut laici hoc in exitio devo-

61 luti. Dictas autem pœnas non incurrit qui mulierem cognoscit sodomitice, quia hæc sodomia est imperfecta: nec qui mixtus masculo non seminavit intra vas, quia non est sodomia consummata. Leges autem pœnales, nisi in ipsis aliter exprimatur, afficiunt solum delictum perfectum & consummatum; *arg. cap.* Odia 15. & *cap.*

62 In pœnis 49. *de Regulis Juris.* Nec dictæ pœnæ aliquem ligant ante Judicis sententiam criminis declaratoriam;

63 *Sic Doctores communiter.* Hic in detestationem tanti criminis est sciendum, quod Sodomitæ omnes mortui fuerunt in illa nocte, qua Jesus Christus natus est, ut ex multis refert Barbosa *de officio & potestate Episcopi, part.* 2. *allegat* 44. *num.* 2.

Bestialitas est coitus cum bruto; *Est in re communis.* In confitendo peccato bestialitatis non est opus dicere, cum qua specie animalis sit commissa, quia manet eadem malitia, sive fiat cum cane, ove, & hujusmodi; malitia enim bestialitatis consistit in hoc, quod non servetur eadem species, & natura; & omnia animalia conveniunt in hac una ratione, quod non sint ejusdem speciei cum homine; Filliucius *tract.* 30. *c.* 8. *num.* 161. La Croix *loc. cit. num.* 1083. Reiffenstuel. *loc. cit. num.* 59. & alii communiter. Explicari tamen 66 debet an sit facta cum bestia mare, vel femella; & an in vase naturali, aut in præpostero, quia sunt diversæ deordinationes; Mendo *dist.* 5. *quæst.* 25. La Croix *loc. cit. num.* 1083. & alii contra alios.

Ad speciem bestialitatis reducitur coitus viri, aut 67 fœminæ cum dœmone succubo, vel incubo, quia licèt dœmon assumat formam hominis, de facto tamen specie differt ab illo; *Communis.* Hinc in coitu viri, aut 68 mulieris cum dœmone triplex ordinarie concurrit peccatum specie distinctum in Confessione exprimendum. *Primo* scilicet peccatum bestialitatis, quia detorquetur affectus ad non hominem; *Secundo* peccatum superstitionis, quia est speciale peccatum contra virtutem Religionis habere commercium cum maximo Dei, & hominum hoste; *Tertio* peccatum illius speciei, circa quod fertur affectus, ita ut si vir misceatur dœmoni tamquam masculo, sit peccatum sodomiæ: si tamquam fœminæ liberæ, sit peccatum fornicationis; si tamquam consanguineæ, aut affini, sit incestus; si tamquam conjugatæ, sit adulterium; si tamquam Deo sacræ, sit sacrilegium.

Bestialitas est omnium peccatorum contra naturam 69 gravissimum, quia congressus ille inter diversas species maxime repugnat naturæ; Hinc glossa interpretatur, quod de hoc scelere loqueretur Joseph Genes. 27. dum *accusavit fratres suos apud patrem crimine pessimo*, & Levitici *cap.* 20. prohibetur coitus ille sub pœna mortis, & statuitur, ut bestia, & bestialitatem perpetrans interficiatur. Quod & nunc eo magis servatur apud Catholicos præsertim in Germania, & in pluribus aliis regnis, & provinciis, ubi ut refert Farinacius *in praxi criminal. part.* 1. *quæst.* 148. *tit.* 15. *num.* 46. uterque in detestationem tanti sceleris igne concrematur, & non una semel visum hoc fuisse experientia testatur.

Mollities, sodomia, & bestialitas habent malitias 70 specie distinctas, quia licet opponantur eidem virtuti castitatis, opponuntur tamen ei secundum notabiliter diversas honestate: Unde qui sodomiam, aut bestialitatem commisit, non satisfacit in confessione eam exprimendo sub nomine *Pollutionis* dicendo se procurasse pullutionem; Hinc justissime Alexander VII. die 24. Septembris 1665. inter alias damnavit sequentem propositionem in ordine 24. *Mollities, sodomia, & bestialitas, sunt peccata ejusdem speciei infimæ, ideoque sufficit dicere in Confessione, se procurasse pollutionem.*

Impudicitia, quæ ut dictum fuit supra *sub num.* 2. 71 prædictis luxuriæ speciebus accedit, nihil aliud est, quam species luxuriæ inchoatæ, seu quæ non pertingat usque ad copulam, seu seminationem, ut sunt oscula venerea, tactus, & aspectus impudici, verba obscœna, scripta lasciva, turpes cantiones, repræsentationes, & comediæ impuræ, & hujusmodi, & de hac impudicitia loquitur Apostolus ad Galatas 5. ibi: "Manifesta sunt autem opera carnis, quæ sunt fornicatio, "immunditia, impudicitia, luxuria &c. quæ prædico "vobis, sicut prædixi, quoniam qui talia agunt, reg-"num Dei non consequentur."

Unde oscula, tactus, amplexus impudici habiti 72 ob delectationem sensualem veneream inter personas solutas sunt peccata mortalia; *Communis*; Unde merito ab Alexandro VII. die 18. Martii 1667. fuit inter alias proscripta sequens propositio in ordine 40. "Est probabi-"lis opinio, quæ dicit esse tantum veniale osculum ha-"bi-

"bitum ob delectationem carnalem, & sensibilem, quæ "ex osculo oritur, secluso periculo consensus ulterioris, & pollutionis."

Oscula, tactus, & amplexus, si fiant secundum mo-
73 rem patriæ causa urbanitatis, amicitiæ fovendæ, pacis, benevolentiæ, debiti obsequii, & hujusmodi, per se loquendo excusantur à peccato, & licent; *Communis*, quia oscula, tactus, & amplexus non sunt intrinsece mali, sed indifferentes, adeoque sunt liciti, cum fiunt ob aliquem honestum finem ex assignatis, & similibus.

✠ Nota. Quod oscula, tactus, & amplexus inter
74 personas præsertim diversi sexus, hæc attente notanda sunt. Primum hæc gravi culpa non carere, si ob sensualem delectationem fiant, deinde si certum periculum sit hujusmodi delectationis, vel pravi desiderii excitandi: ita enim agentes sese periculo peccandi exponerent; qui vero periculo se exponit peccandi, revera peccat. Demum si alterutra persona, vel hac delectatione afficeretur, vel in hujusmodi certo periculo per oscula poneretur: Nam id ex parte utriusque videndum est, ut oscula, tactus, amplexusque ab omni prorsus culpa liberentur. Quæ quidem notanda attente sunt, ut in hujusmodi usibus peccata caveamus. ✠

Tactus, & oscula facta in partibus inhonestis impu-
74 dicis, & verendis, à personis solutis sunt peccata mortalia, quia sunt valde indecencia, & ad delectationem veneream tendunt, eamque valde excitant; *Communis* cum Diana *part.* 3. *tract.* 4. *resol.* 225. La Croix *lib.* 3.
75 *part.* 1. *num.* 905. & supracitatis. Immo tactus, & oscula impudica verendorum sunt peccata mortalia etiam in illis, qui propter defectum ætatis, aut alia de causa seminare non possunt, quia ex sua natura tendunt ad pollutionem, & spiritus venereos notabiliter excitant; Tambur. *lib.* 7. §. 2. La Croix *loc. cit. num.* 906. Sporer *ibi cit.* & alii.

76 Osculari pueros ex affectu teneræ infantis ætatis, item eos complecti, tangere, captando delectationem sensibilem ex mollitie carnis teneræ, per se loquendo, secluso consensu, aut complacentia turpi, vel nullum est peccatum, vel tantum veniale; Sanchez *de matrim. lib.* 9. *disp.* 46. *num.* 13. Sporer *tom.* 1. *tract.* 1. *cap.* 5. *sect.* 2. *sub num.* 19. & *tom.* 3. *part.* 4. *cap.* 3. *sect.* 4. *num.* 692. La Croix *loc. cit. n.* 901. Jacobus Marchant. *resol. Pastoral. part.* 1. *cap.* 6. *quæst.* 6. & alii.

77 Ancillæ teneros pueros vestientes, lavantes, eorumque pudenda tangentes, vel aspicientes, etsi motus sensualis exurgat, secluso consensu, aut complacentia turpi, aut non peccant, si ita officium exigat; aut solum peccant venialiter, si leviter, & ex curiositate faciant: Si tamen id facerent cum mora, ordinarie peccarent mortaliter, ob morale periculum consensus libidinosi; Sporer *loc. citat.* La Croix *loc. cit. num.* 902. & alii.

78 Aspicere animalia coeuntia, ex curiositate, vel levitate tantum, seclusa voluntaria complacentia libidinosa, est peccatum tantum veniale, quia id non multum excitare solet ad libidinem; *Communis*, teste Sporer *cit. num.* 19. Insuper eadem animalia, minora præsertim, ut catellos, catos, & hujusmodi, molliter tractare, demulcere, etiam eorum pudenda contractare, ex sola curiositate, vel levitate sine ulla impura delectatione, ordinarie est tantum peccatum veniale; Sanchez *lib. de matrim. disput.* 46. *num.* 15. Sporer *cit. tract.* 1. *cap.* 5. *sub num.* 19. & *cit. part.* 4. *cap.* 3. *num.* 697. La Croix *loc. cit. num.* 903. & alios citans Diana *part.* 2. *tract.* 17.
79 *resol.* 37. Esset tamen mortale ita bruti alicujus prudenda fricare, ut semen expelleret, ex curiositate illud videndi, & ob delectationem sensibilem, quia talis fricatio pudendorum bruti facta ob sensibilem delectationem ptincipium ex se est impuræ libidinis; Tambur. *l.* 7. *Decalog. cap.* 8. §. 2. *n.* 5. Sporer *loc. cit. n.* 697. Bonacina, & Salas *ibi citati*, & alii.

✠ Nota. Qui ex curiositate, vel levitate actus hujusmodi aspiciant, à gravi culpa liberari haud possunt, si periculo complacentiæ, delectationis, atque pravi desiderii sese exponant. At difficile admodum est, ut hujusmodi periculum absit, ut consideranti patet. Id quoque dicendum de iis, qui ex curiositate, vel vano solatio turpia, & obscœna legant, vel canant, dum enim tantæ non sint ignorantiæ, vel stupiditatis hæc legentes, aut canentes, ut ad ea quæ dicunt nullimode attendant, aut ea non intelligant, vix & ne vix quidem fieri potest, ut lectiones, & cantilenæ hujusmodi pravas cogitationes non excitent, vel prava desideria non foveant, aut saltem in occasione, & periculo proximo non exponantur habendi pravas cogitationes, ac desideria prava. Quam ob rem non adeo facile generatim pronunciandum est solius culpæ venialis reos esse, qui ex curiositate, vel vano solatio obscœnos libros volvant, aut turpes cantilenas canant. In Choreis quoque occasio & peccandi periculum attente considerandum est: Nam si à viris & mulieribus simul fiant, non adeo facile erit stabilire abesse occasionem, & peccandi periculum: quia etsi fortasse ex parte unius desit, non deerit plerumque in altero: atque hoc satis est, ut improbetur. ✠

Personæ ejusdem sexus simul nudæ existentes in bal- 80
neo, in habitaculo, seu alibi, & se invicem ex curiositate aspicientes, seu ex levitate, & joco tangentes, etiam in partibus verendis cum motu sensualitatis, secluso libidinoso consensu, & complacentia turpi, non peccant graviter; Sporer *cit. part.* 4. *cap.* 3. *num.* 693. & alii passim. Peccant autem ordinarie graviter sic aspicien- 81
tes, vel tangentes personas diversi sexus, aut concubitus humani, etiam secluso affectu venereo, quia tunc est semper morale periculum consensus libidinosi, & adest gravissima indecentia; Sporer *loc. cit. n.* 693. Busemb. *l.* 3. *part.* 1. *tract.* 4. *cap.* 2. *dub.* 1. *n.* 2. cum Sanchez, Filliuc. Layman, ibi citatis, Henno *tom.* 1. *tract. in Decalog. disp.* 6. *quæst.* 9. *art.* 3. *concl.* 1. & alii.

Seipsum vero aspicere, vel tangere ex curiositate 82
vel levitate, seclusa intentione, & complacentia turpi, ordinarie est solum peccatum veniale, quia minor est indecentia, & minus movent ad libidinem propria, quam aliena verenda: Sporer *loc. cit.* Busemb. *loc. cit. num.* 5. & alii passim. Immo aspicere, vel tangere ve- 83
renda proprii corporis ex naturali aliquo, & non malo fine, nequidem erit veniale, ut si quis *v. g.* fricatione velit extinguere pruritum non venereum, cum adest periculum pollutionis, aut consensus in eam, dato quod involuntarie improviso obveniret; Sanchez *lib.* 9. *de matrim. disp.* 44. Busemb. *loc. cit. n.* 5. Filiuc. *tract.* 30. *num.* 200. & alii passim.

Persona soluta permittens se tangi, osculari, & hu- 84
jusmodi ab alia, quando graviter peccet, vel non. Vid. *verb.* Fœmina *à num.* 29. *ad* 30. & *per tot.* ubi multa ad rem.

Obscœna legere, inhonesta canere, turpia loqui, impudicos gestus facere, turpes comœdias spectare, literas amatorias, & lascivas scribere, & recipere, talia audire, & similia facere; si hæc fiant cum intentione, & complacentia turpi, vel cum periculo ruinæ 85
spiritualis sui, vel aliorum, sunt peccata mortalia; Si autem fiant ex curiositate, vel levitate tantum, seu ex vano solatio sine periculo ruinæ spiritualis sui, vel aliorum, sunt solum peccata venialia; Sporer *loc. cit. num.* 695. Sanchez *de matrimon. lib.* 9. *disp.* 46. *à n.* 31. Filiuc. *tract.* 30. *quæst.* 3. Busemb. *loc. cit. num.* 8. & alii passim.

✠ At moraliter certum est, hæc & similia fieri non posse absque periculo ruinæ spiritualis; Unde omnes cordati Theologi ea inter peccata mortalia referunt, præsertim turpium comœdiarum aspectus. ✠

Libros, cantiones, seu tractatus obscœnos compo- 86
nentes vel divulgantes, comœdias turpes exhibentes, seu repræsentantes, ac picturas ad libidinem incitantes facientes, seu publico exponentes, & hujusmodi, peccant mortaliter, quia sunt spiritualis ruina multorum, cum & ipsi sciant, & scire debeant, plurimos inde in libidinem esse lapsuros, adeoque tot peccatorum fore coram Deo culpabiles, quot personis erunt causa ruinæ spiritualis; Busemb. *loc. cit. num.* 10. Filliuc. *l. c. n.* 7. Sporer *loc. cit.* & alii communiter. De comœdiis, Vide Pignatell. *tom.* 8. *consult.* 163. ubi tum ex Sacra Scriptura, tum utroque Jure communi, tum Conciliis ge-

BIBLIOTECA CENTRAL
MDCCCXV

generalibus, & provincialibus, tum auctoritate Sanctorum Patrum eas condemnat, plurimum invehens in earum Auctores, & spectatores. Vide *verb.* Clericus *art.* 4. *à num.* 16.

87 Choreæ quamvis non paucis sint plenæ periculis, de se tamen non sunt malæ, nec actus libidinis; sed communis lætitiæ, dummodo tamen fiant locis, & temporibus non prohibitis, & modis licitis, scilicet sine malo fine libidinoso, sine tactibus, & gestibus lascivis, aut alio periculo delectationis venereæ; Sic in hoc sensu choreas non esse malas tenent Cajetanus, Sylvester, Armilla, Angelus, Filiuccius, Azorius, Busemb. *loc. cit. num.* 9. Shoter *loc. cit. num.* 694. Henno *loc. cit. quæst.* 9. *art.* 5. *conclus.* 1. & ipso teste alii communiter: Unde quando Sancti Patres eas interdum acriter reprehendunt, loquuntur de choreis turpibus, seu factis locis, & temporibus prohibitis, ut in locis sacris, & tempore divinorum officiorum, aut de eorum abusu; Et dum sacri canones eas interdicunt, loquuntur specialiter de Clericis tum secularibus tum regularibus, quibus choreæ sunt interdictæ tum Jure communi antiquo, tum novo; Concilio Trident, *sess.* 22. *c.* 1. *de reformation.* Vide *verb.* Clericus *art.* 4. *à n.* 13.

88 Omnes tactus, oscula, amplexus, turpiloquia, aspectus lascivi, & hujusmodi, quæ fiunt inter conjuges sine ordine ad copulam, si fiant cum periculo pollutionis in uno, vel altero, vel pertineant ad sodomiam quamdam inchoatam, sunt peccata mortalia; Aliàs non sunt nisi venialia; *Communis.*

89 Quando autem conjuges graviter peccent, vel non circa delectationem morosam de actu conjugii, Vide *verb.* Delectatio morosa *à num* 24. *ad* 26.

90 Omnes tactus, oscula, amplexus, turpiloquia, aspectus lascivi, & hujusmodi, quæ fiunt inter sponsos cum delectatione sensibili venerea morosa, & directe voluntaria sunt peccata mortalia: Aliàs non sunt nisi venialia: & si pudice fiant ex recto fine secundum consuetudinem patriæ, sunt licita: *Communis.*

91 Quando autem sponsi graviter peccent, vel non circa delectationem morosam de copula futura, & de dictis tactibus, osculis, amplexibus &c. Vid. *verb.* Delectatio morosa *à num.* 27. *ad* 29. *&* *num.* 32.

92 Viduæ quando peccent, vel non circa delectationem morosam de copula præterita? Vid. *verb.* Delectatio morosa *à num.* 30. *ad* 32.

93 Quando fœminæ graviter peccent, vel non in ornamentis, & similibus provocantibus ad lasciviam? Vid. *verb.* Fœmina *à num.* 14.

94 Quando sint peccata gravia, vel non, cogitationes impuræ, & delectationes morosæ, quæ ex hactenus recensitis oriri solent? Vid. *verb.* Delectatio morosa *per tot.*

95 In delectatione venerea deliberata, seu in re, vel materia luxuriæ in se directe, & deliberate volitæ, non datur parvitas materiæ excusans à mortali. *Est in re Communis*, & fuit approbata à Summis Pontificibus Clemente VIII. & Paulo V. qui præceperunt denunciari Inquisitionibus eos, qui docerent amplexus, & oscula libidinosa non esse mortalia, licèt sola delectatio venerea in eis placeret sine ordine ad copulam, ut referunt La Croix *lib.* 3. *part.* 2. *num.* 919. Sanch. *in Decalog. cap.* 5. *num.* 12. Reiffenst. *theol. moral. tract.* 9. *dist.* 4. *quæst.* 6. *num.* 85. Castropal. *tom.* 1. *tract.* 2. *disp.* 2. *punct.* 10. *num.* 4. Diana *part.* 5. *tract.* 5. *res.* 5. Verricell. *tract.* 4. *quæst.* 16. *num.* 11. & alii passim, qui concludunt, oppositam sententiam esse improbabilem, falsam, erroneam, temerariam, periculosam, & scandalosam & aliqui apud Mend. *disput.* 5. *num.* 4. putant esse damnatam. Et concordat propositio 40. inter alias damnatas ab Alexandro VII. die 18. Martii 1666. jam relata *supra sub num.* 10. & 72. "Est probabilis »opinio, quæ dicit esse tantum veniale osculum habi»tum ob delectationem carnalem sensibilem, quæ ex »osculo oritur, secluso periculo consensu ulterioris, & »pollutionis." Unde hæc sententia tamquam jam certissima non indiget ulteriori probatione. ❁

❁ De luxuriæ speciebus A. late tractat: hic inserere sufficiat adversus delicta carnis perpetrantes, nostris legibus pœnas quoque stabilitas esse; quæ hæ sint, præventum manet. (1).

(1) Vid. *verb.* Forum, *pag.* 94. *ex vers.* Pœnæ: *in addit. hispan.* cum *remission. ab Auctor. propositis.*

FINIS TOMI QUINTI.

BIBLIOTECA CENTRAL

R. P. F.
LUCII FERRARIS
SOLER-ALEXANDRINI,
ORDINIS MINOR. REGUL. OBSERV. S. P. FRANCISCI,

PROMTA BIBLIOTHECA
CANONICA, JURIDICA, MORALIS, THEOLOGICA,
NECNON
ASCETICA, POLEMICA, RUBRICISTICA, HISTORICA
(JURIS HISPANICI HODIE ETIAM VOCABITUR)

DE PRINCIPALIORIBUS, ET FERE OMNIBUS, QUÆ IN DIES OCCURRUNT, NEC PENES OMNES FACILE, AC PROMTE REPERIRI POSSUNT,

EX UTROQUE JURE, PONTIFICIIS CONSTITUTIONIBUS, CONCILIIS, SACR. CONGREGATIONUM DECRETIS, SACRÆ ROMANÆ ROTÆ DECISIONIBUS, AC PROBATISSIMIS ET SELECTISSIMIS AUCTORIBUS

ACCURATE COLLECTA, ADAUCTA, IN UNUM REDACTA, ET ORDINE ALPHABETICO CONGESTA,

AC IN DECEM TOMOS DISTRIBUTA.

In hac editione, secunda hispana, non solum Additiones legales, jam antea publicatæ, accedunt, sicut in prima, verum etiam leges, Auctoris doctrinam astruentes, permultæque aliæ adnotationes, eisdem decisionibus insistentes, numquam antea editæ:

OPERA AC STUDIO ID TOTUM ELABORATUM

L. D. FRANCISCI MARIÆ VALLARNA

MADRIDENSIS COLLEGII ADVOCATORUM ALUMNI.

TOMUS SEXTUS.
M-N-O

SUPERIORUM PERMISSU.
MATRITI:
TYPIS ET SUMPTIBUS REGIÆ TYPOGRAPHORUM ET BIBLIOPOLARUM SOCIETATIS.
MDCCXCV.